

Informacja o stanie i strukturze bezrobotnych oraz realizacji zadań na rzecz promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu w 2018 roku

Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej

Niniejsza Informacja określa przedsięwzięcia, jakie Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej podjął w roku 2018 w celu rozwoju zasobów ludzkich w Powiecie Suskim. Informacja wpisuje się w kontekst dokumentów strategicznych o zasięgu krajowym i regionalnym.

Dokumentem strategicznym o zasięgu krajowym jest Krajowy Plan Działania na Rzecz Zatrudnienia na lata 2018-2020 a jego priorytetami są:

- aktywizacja zawodowa niewykorzystanych dotąd zasobów pracy, w tym grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne i bezrobocie długoterminowe,
- sprawny rynek pracy.

Dokumentami strategicznymi o zasięgu lokalnym jest Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020.

1. Stan i struktura bezrobotnych

Na koniec 2017 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej było 1579 osób bezrobotnych, a wskaźnik bezrobocia wynosił 4,8% przy średniej wojewódzkiej 5,4% i krajowej 6,6%.

W ciągu całego 2018 roku w tutejszym Urzędzie zarejestrowało się 3236 bezrobotnych, w tym 732 osoby (tj. 22,6%) po raz pierwszy.

W tym samym okresie wyłączono z ewidencji 3255 osób, w tym z powodu:

- niepotwierdzenia gotowości 386 (11,8%),
- dobrowolnej rezygnacji 466 (14,3%),
- podjęcia pracy 1712 (52,6%).

Z powyższego wynika, że w 2018 roku ilość bezrobotnych zmniejszyła się o 19 osób tj. o 1,2% w stosunku do grudnia 2017 roku. W poprzednim okresie 2017/2016 r. również odnotowano spadek o 12,1%.

Na koniec 2018 roku ilość bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym PUP wynosiła 1560 osób, w tym:

- kobiet 880 osób (56,4%),
- z prawem do zasiłku 330 osób (21,1%),
- ze wsi 1103 osoby (70,7%).

Spośród zarejestrowanych bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wyszczególnia się osoby:

- do 25 roku życia 301 osób (19,3%),
- długotrwale bezrobotni 578 osób (37,0%),
- powyżej 50 roku życia 367 osób (23,5%),
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej 14 osób (0,9%),
- niepełnosprawni 119 osób (7,6%).

Stopa bezrobocia liczona jako iloraz bezrobotnych do czynnych zawodowo na koniec 2018 roku wyniosła 4,7% i była równa średniej wojewódzkiej oraz niższa o 1,1% od średniej krajowej (5,8%).

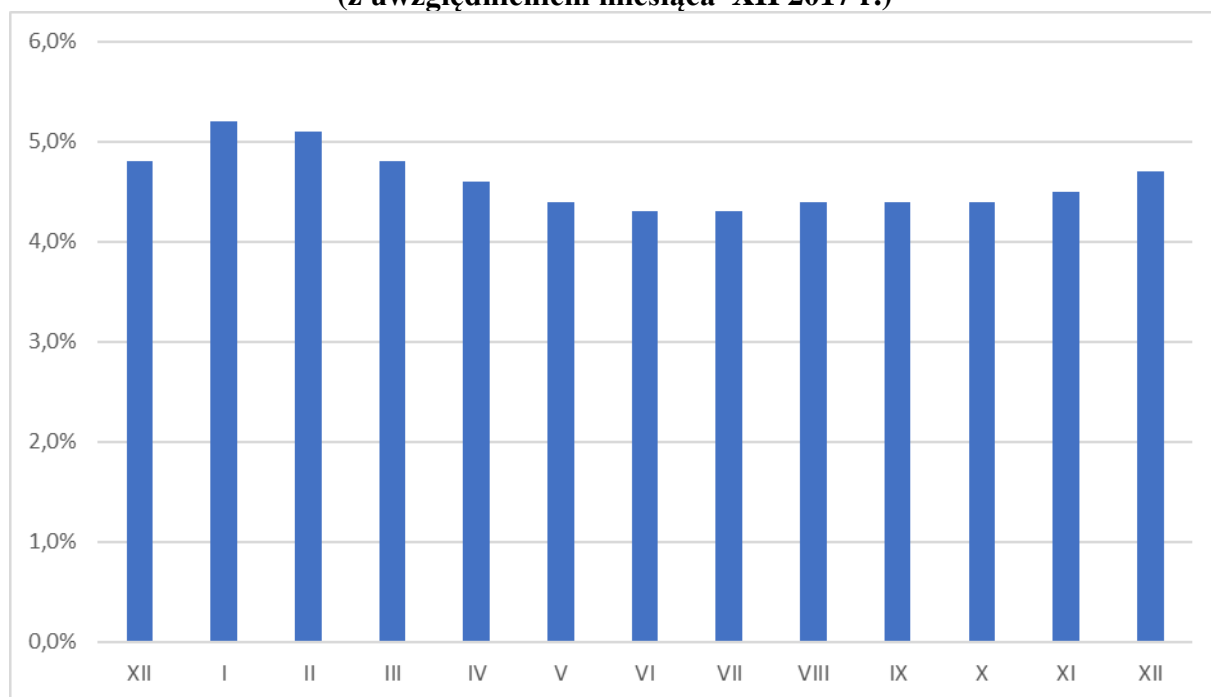
Dla zobrazowania sytuacji stanu i stopy bezrobocia w poszczególnych miesiącach zaprezentowano poniższe zestawienie i wykres:

Tabela nr 1. Ilość bezrobotnych i stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach.

Miesiące	Ilość bezrobotnych	Stopa bezrobocia
31.12.2017	1579	4,8
31.01.2018	1722	5,2
28.02.2018	1702	5,1
31.03.2018	1601	4,8
30.04.2018	1516	4,6
31.05.2018	1448	4,4
30.06.2018	1406	4,3
31.07.2018	1423	4,3
31.08.2018	1439	4,4
30.09.2018	1437	4,4
31.10.2018	1453	4,4
30.11.2018	1489	4,5
31.12.2018	1560	4,7

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

**Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w powiecie suskim w 2018 r.
(z uwzględnieniem miesiąca XII 2017 r.)**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

a) **Ilość bezrobotnych w 2018 roku, z podziałem na gminy i ich procentowy udział w całej populacji bezrobotnych w powiecie oraz szacunkowa stopa bezrobocia**

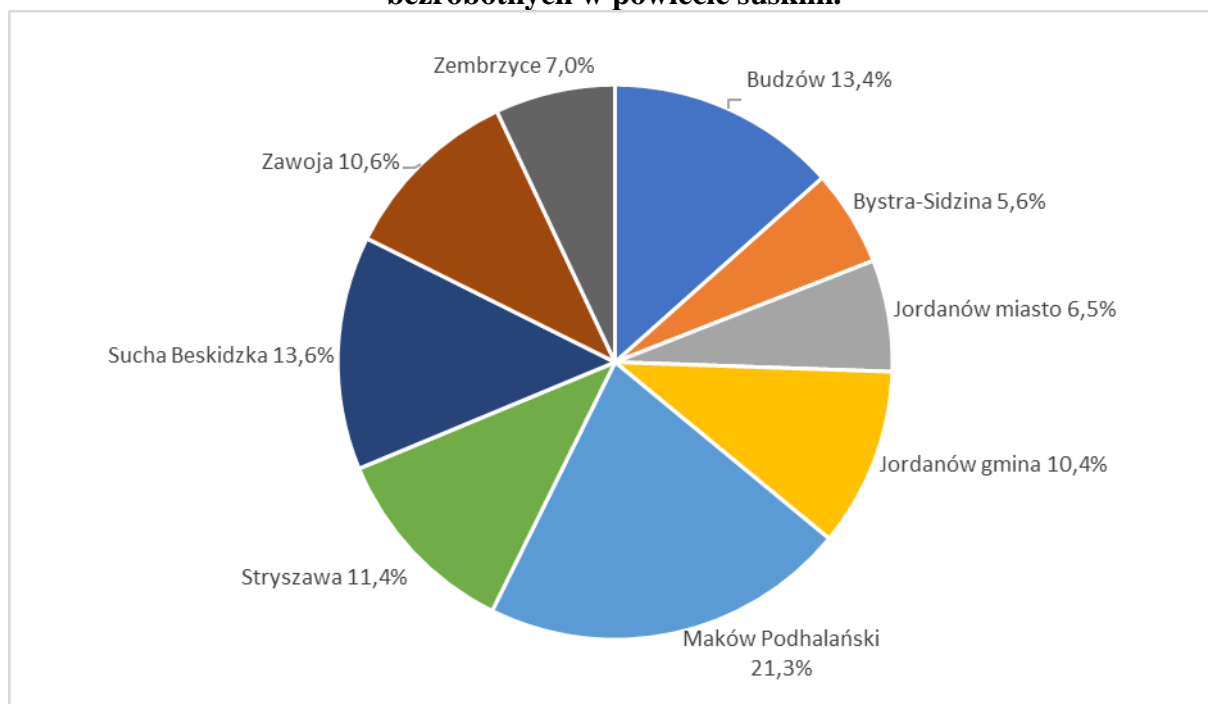
Tabela nr 2. Ilość bezrobotnych z podziałem na gminy.

Gmina	Ilość bezrobotnych	W tym kobiet	Udział kobiet %	Udział bezrobotnych w całej populacji %
1	2	3	4	5
Budzów	209	113	54,1	13,4
Bystra - Sidzina	87	51	58,6	5,6

1	2	3	4	5
Jordanów gmina miejska	102	71	69,6	6,5
Jordanów gmina wiejska	162	106	65,4	10,4
Maków Podhalański	333	179	53,7	21,3
Stryszawa	178	89	50,0	11,4
Sucha Beskidzka	213	124	58,2	13,7
Zawoja	166	89	53,6	10,6
Zembrzyce	110	58	52,7	7,1
RAZEM	1560	880	56,4	100,0

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 2. Procentowy udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w całej populacji bezrobotnych w powiecie suskim.

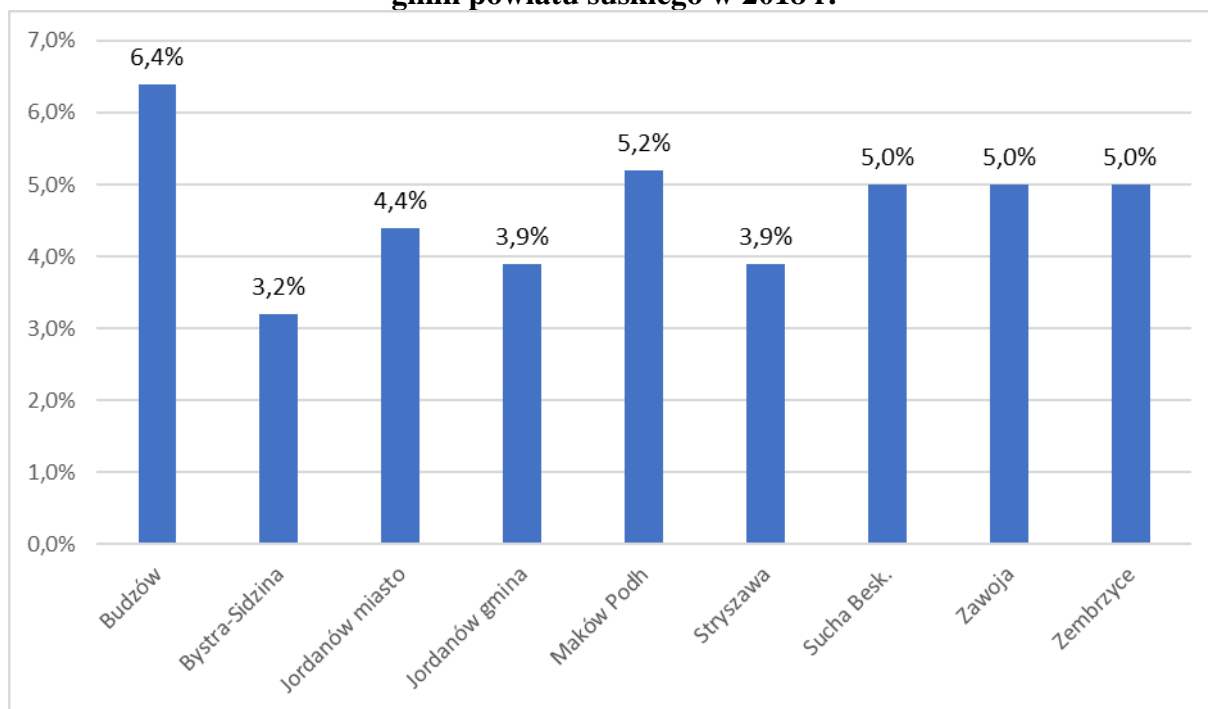
/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Tabela nr 3. Szacunkowa stopa bezrobocia w poszczególnych gminach w latach 2017 i 2018.

Gmina	Rok 2018	Rok 2017	Różnica +/- w %
	Szacunkowa stopa bezrobocia %	Szacunkowa stopa bezrobocia %	
Budzów	6,4	5,7	0,7
Bystra - Sidzina	3,2	3,7	-0,5
Jordanów gmina miejska	4,4	3,7	0,7
Jordanów gmina wiejska	3,9	3,5	0,4
Maków Podhalański	5,2	5,5	-0,3
Stryszawa	3,6	4,2	-0,6
Sucha Beskidzka	4,7	5,1	-0,4
Zawoja	4,8	5,6	-0,8
Zembrzyce	5,1	5,8	-0,7
Powiat	4,5	4,8	-0,3

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 3. Szacunkowa stopa bezrobocia dla poszczególnych gmin powiatu suskiego w 2018 r.

/źródło: dane własne PUP w Suchoj Beskidzkiej/

Uwaga: Wykazane powyżej dane dotyczące poziomu bezrobocia w poszczególnych gminach należy traktować jako szacunkowe, ponieważ Urząd Statystyczny takich danych dla gmin nie podaje.

Z analizy przedstawionych wyników statystycznych dotyczących stanu bezrobocia wynika, że:

1. Sezonowość od lat stanowi podstawową cechę polskiego rynku pracy i oznacza wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne i letnie są okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, co wynika m.in. z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie, początku sezonu turystycznego a także wzmożonej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych m.in. poprzez subsydia płacowe. Z kolei na przełomie roku z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają wówczas umowy o pracę, liczba bezrobotnych wrasta. Równocześnie w miesiącach kończących rok liczba bezrobotnych wyłączanych z ewidencji zmniejsza się.
2. Już piąty rok od 2013 r. poziom bezrobocia i ilość bezrobotnych zmniejsza się. W stosunku do poprzedniego roku zmniejszenie wynosiło o 19 osób a poziom bezrobocia spadł z 4,8% do 4,7%.
3. Stopa bezrobocia w powiecie suskim wyniosła 4,7% i była równa stopie wojewódzkiej. W 2017 roku była mniejsza od wojewódzkiej o 0,6%. Poziom bezrobocia w naszym powiecie był jednocześnie niższy niż średnia krajowa o 1,1%. Różnica ta zmniejszyła się zatem o 0,7% porównując rok 2017.
4. W Polsce na wsi mieszka ok 40% ludności a wśród bezrobotnych mieszkańcy wsi stanowią ok 45%. W powiecie suskim udział ludności zamieszkującej wieś stanowi odpowiednio 75,7% a wśród bezrobotnych 70,7%.
5. Poziom bezrobocia w powiecie suskim stawia nas na 7 miejscu w województwie małopolskim wśród wszystkich powiatów licząc od najniższej stopy bezrobocia.
6. Najwięcej bezrobotnych zamieszkuje w gminie Maków Podhalański a najmniej w gminie Bystra – Sidzina.

7. Najwyższy poziom bezrobocia wystąpił w gminach: Budzów, Maków Podhalański, Sucha Beskidzka, Zawoja i Zembrzyce; najniższy natomiast w gminach: Bystra-Sidzina, Jordanów gmina, Stryszawa i Jordanów miasto.
8. W 2018r. odnotowano wzrost stopy bezrobocia w gminach Budzów, Jordanów gmina i Jordanów miasto.
9. Największą dynamikę spadku stopy bezrobocia odnotowano w gminach: Zembrzyce, Zawoja i Stryszawa.
10. W 2018r. tylko gmina Budzów odnotowała poziom bezrobocia wyższy niż średnia krajowa. Pozostałe gminy (oprócz Makowa Podhalańskiego, Suchoj Beskidzkiej, Zawoi i Zembrzyc) odnotowały poziom bezrobocia niższy niż średnia wojewódzka.

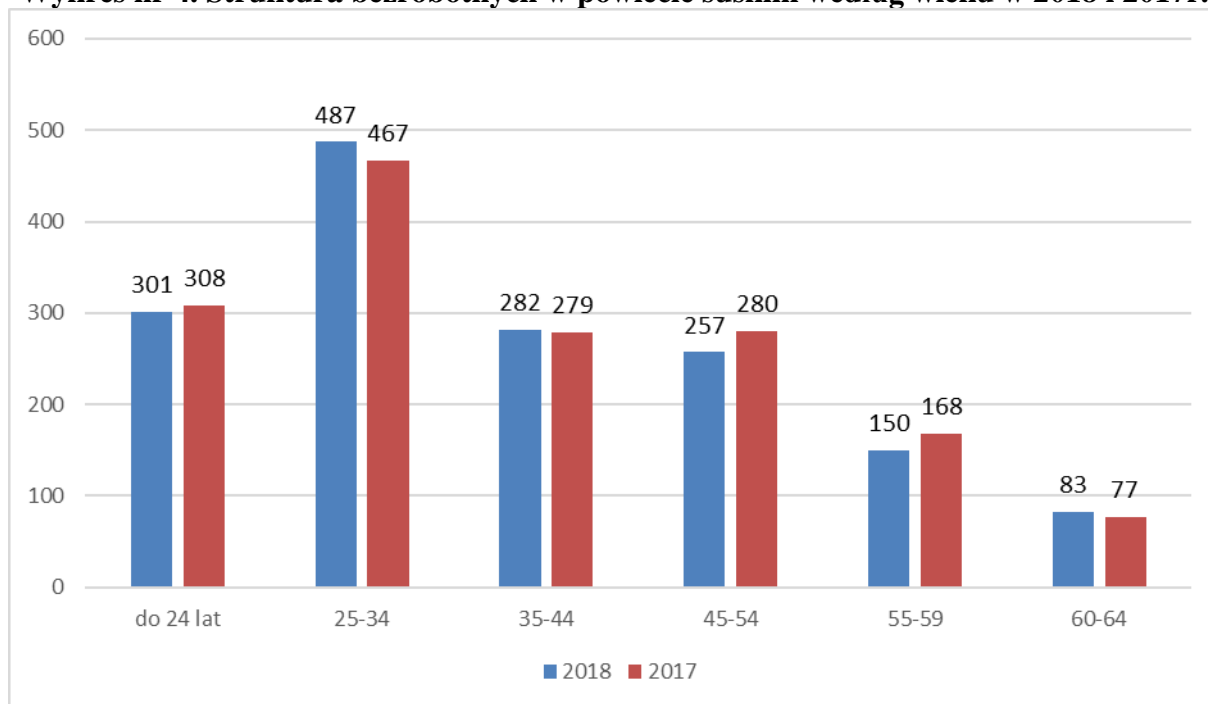
b) Ilość bezrobotnych według wieku

Tabela nr 4. Struktura bezrobotnych według wieku w 2018 i 2017 r.

Przedziały wiekowe	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Ilość osób bezrobotnych w 2017	Udział % 2017	Różnica +/- w %
Do 24 lat	301	19,3	308	19,5	-0,2
25 – 34	487	31,2	467	29,6	1,6
35 – 44	282	18,1	279	17,7	0,4
45 – 54	257	16,5	280	17,7	-1,2
55 – 59	150	9,6	168	10,6	-1,0
60 - 64	83	5,3	77	4,9	0,4
RAZEM	1560	100,0	1579	100,0	0,0

/źródło: dane własne PUP w Suchoj Beskidzkiej/

Wykres nr 4. Struktura bezrobotnych w powiecie suskim według wieku w 2018 i 2017r.

/źródło: dane własne PUP w Suchoj Beskidzkiej/

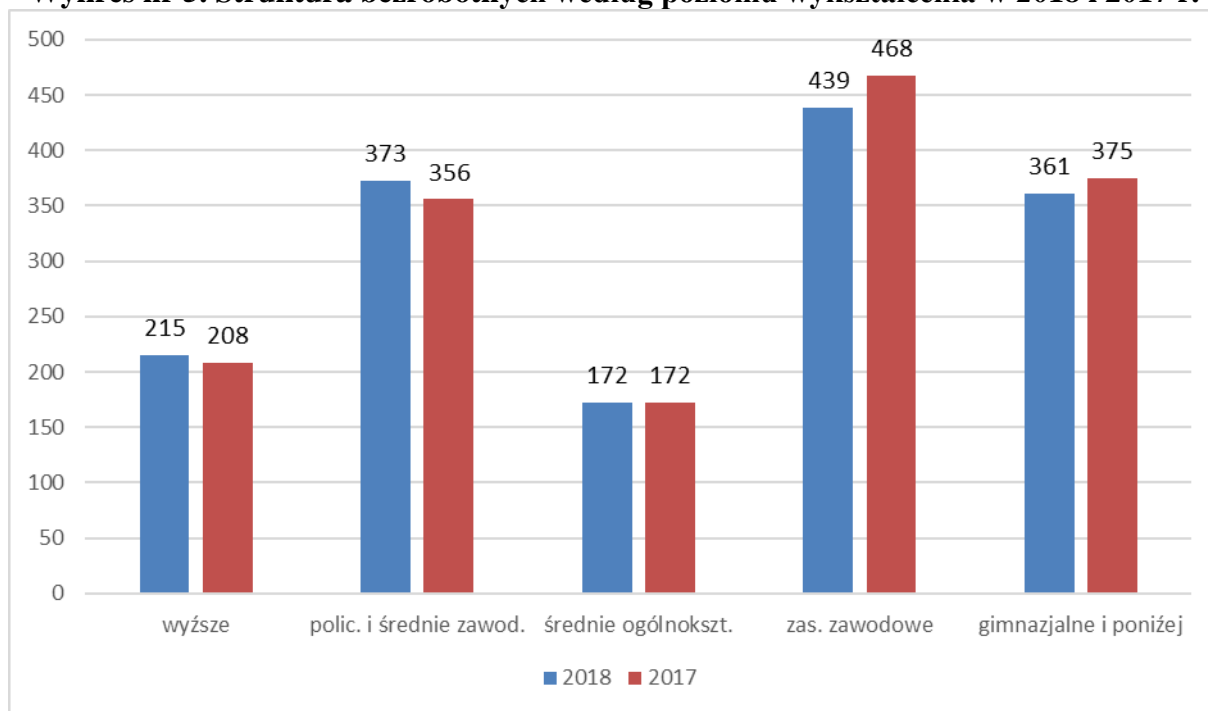
c) Ilość bezrobotnych według wykształcenia

Tabela nr 5. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w 2018 i 2017 r.

Wykształcenie	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Ilość osób bezrobotnych w 2017	Udział % 2017	Różnica +/- w %
Wyższe	215	13,8	208	13,2	0,6
Policealne i średnie zawodowe	373	23,9	356	22,6	1,3
Średnie ogólnokształcące	172	11,0	172	10,9	0,1
Zasadnicze zawodowe	439	28,1	468	29,6	-1,5
Gimnazjalne i poniżej	361	23,2	375	23,7	-0,5
RAZEM	1560	100,0	1579	100,0	0,0

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 5. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia w 2018 i 2017 r.

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

d) Stan bezrobocia według okresu pozostawania w rejestrze bezrobotnych (od ostatniej rejestracji) w 2018 i 2017 roku.

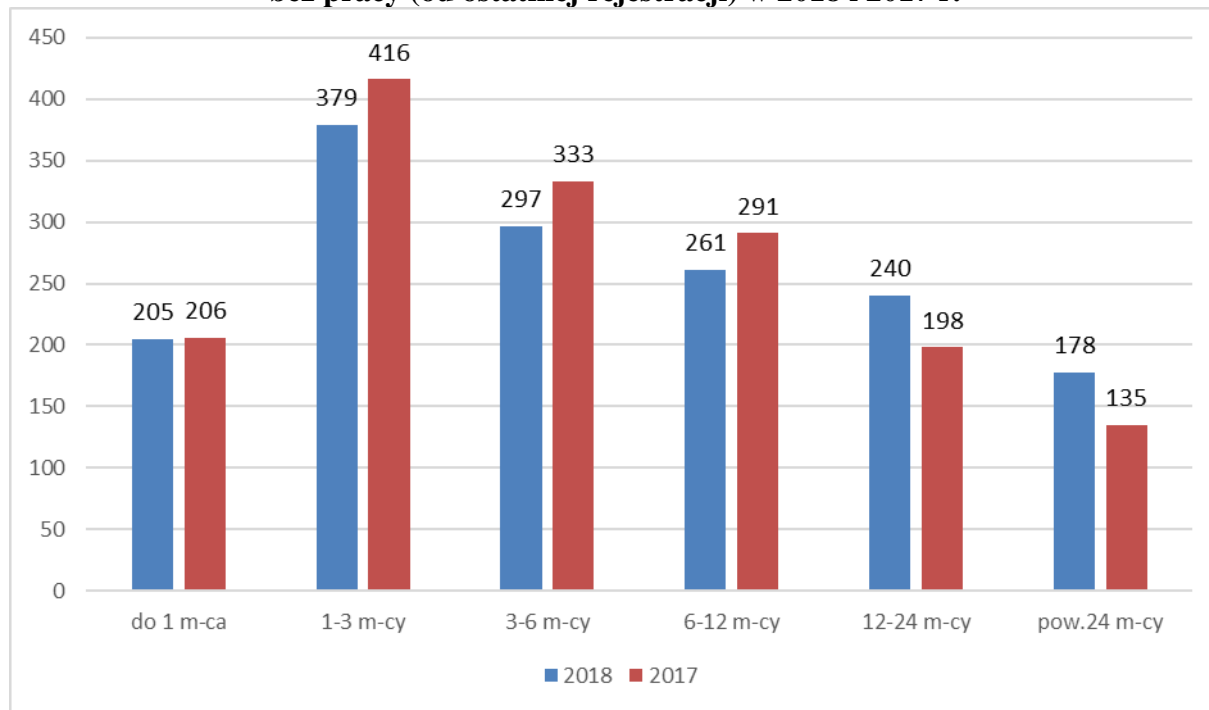
Tabela nr 6. Struktura bezrobotnych w powiecie według czasu pozostawania bez pracy (od ostatniej rejestracji) w 2018 i 2017 r.

Okres pozostawania bez pracy	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Ilość osób bezrobotnych w 2017	Udział % 2017	Różnica +/- w %
1	2	3	4	5	6
Do 1 miesiąca	205	13,1	206	13,1	0
1 – 3	379	24,3	416	26,3	-2,0
3 – 6	297	19,1	333	21,1	-2,0
6 – 12	261	16,7	291	18,4	-1,7

1	2	3	4	5	6
12 - 24	240	15,4	198	12,5	2,9
Powyżej 24 miesięcy	178	11,4	135	8,6	2,8
RAZEM	1560	100,0	1579	100,0	0,0

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 6. Struktura bezrobotnych w powiecie według czasu pozostawania bez pracy (od ostatniej rejestracji) w 2018 i 2017 r.

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

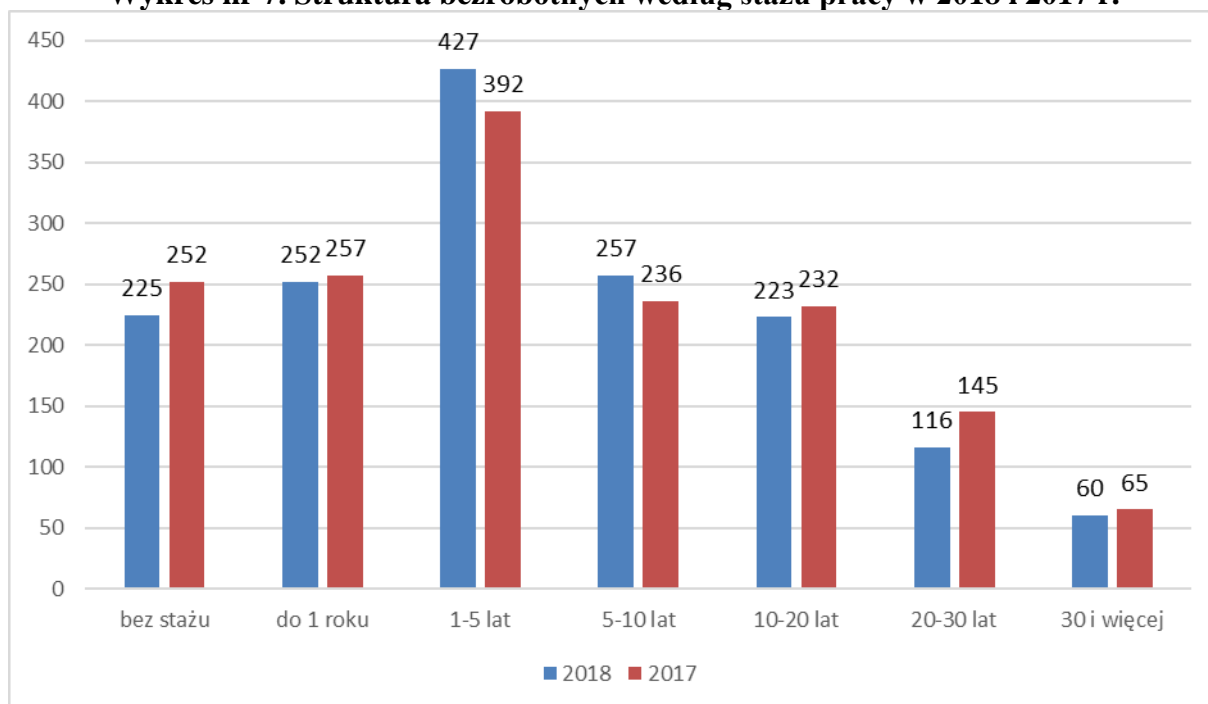
e) Bezrobotni według stażu pracy.

Tabela nr 7. Struktura bezrobotnych według stażu pracy w 2018 i 2017 r.

Staż pracy w latach	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Ilość osób bezrobotnych w 2017	Udział % 2017	Różnica +/- w %
Bez stażu	225	14,4	252	15,9	-1,5
Do 1 roku	252	16,2	257	16,3	-0,1
1 – 5	427	27,4	392	24,8	2,6
5 – 10	257	16,5	236	14,9	1,6
10 – 20	223	14,3	232	14,8	-0,5
20 - 30	116	7,4	145	9,2	-1,8
30 lat i więcej	60	3,8	65	4,1	-0,3
RAZEM	1560	100,0	1579	100,0	0,0

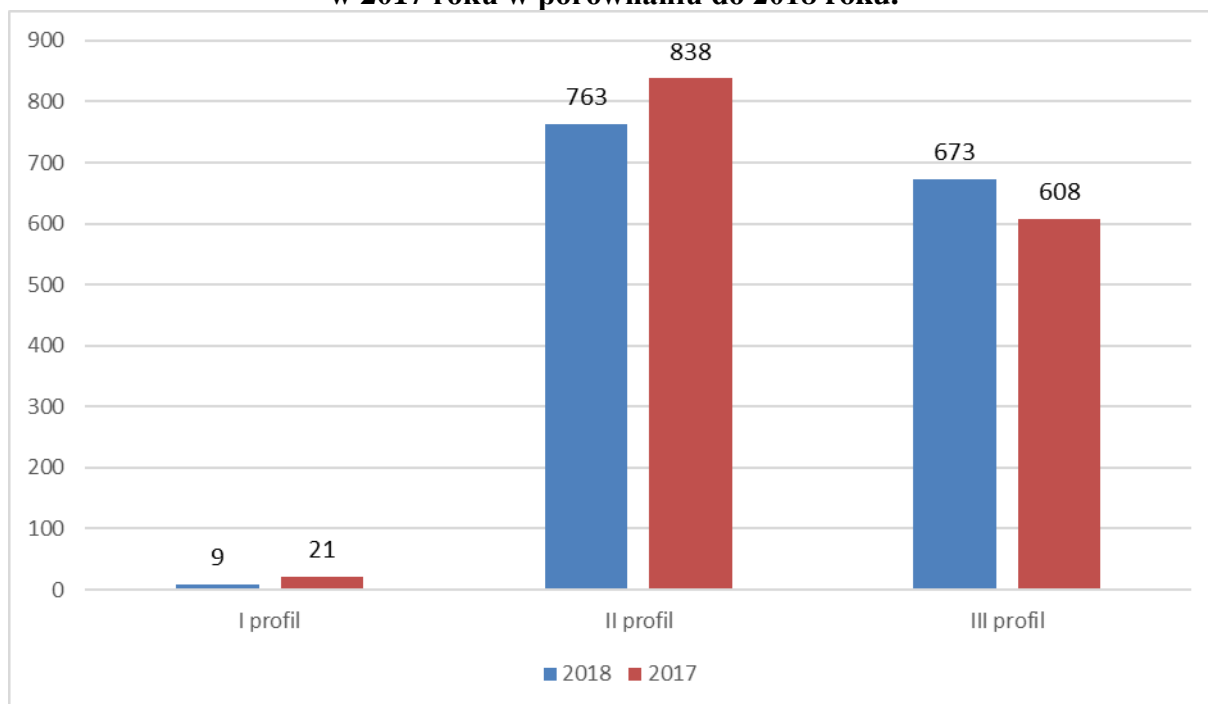
/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 7. Struktura bezrobotnych według stażu pracy w 2018 i 2017 r.

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 8. Udział osób bezrobotnych wg ustalonego profilu pomocy w 2017 roku w porównaniu do 2018 roku.

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Analizując strukturę bezrobotnych zarejestrowanych w tut. PUP w 2018 roku można odnotować następujące wnioski:

1. W roku 2018 najliczniejszą grupę bezrobotnych według wieku stanowią osoby w wieku 25-34 lat. Stanowią one 31,2% ogółu. Wskaźnik ten jest jednym z najwyższych w naszym województwie. Drugą najliczniejszą grupą bezrobotnych stanowią osoby w wieku do 24 lat. Obydwe w/w grupy stanowią 50,5% wszystkich bezrobotnych i liczą 788 osób. W 2017 roku była to grupa wynosząca 775 osób.

2. Struktura bezrobotnych według wykształcenia wskazuje, że ilość bezrobotnych z wykształceniem wyższym zwiększyła się o 7 osób a udział w całej populacji bezrobotnych zwiększył się o 0,6%. W stosunku do roku 2017 zmniejszył się udział osób bezrobotnych posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe o 1,5% i wynosi 28,1% tj. 439 osób oraz gimnazjalne i poniżej o 0,5%.
3. Z podziału według czasu pozostawania bez pracy od ostatniej rejestracji wynika, że w 2018 roku grupa osób poszukujących pracy dłużej niż 12 miesięcy zwiększyła się o 5,7% i wyniosła 26,8%.
4. W powiecie suskim udział osób pozostających bez pracy do 6 miesięcy wynosi 56,5% wobec 45 w kraju. Natomiast udział osób szukających pracy dłużej niż 6 miesięcy wynosi 43,5% wobec 55% w województwie. Powyższe oznacza, iż powiecie suskim szuka się pracy krócej w porównaniu do danych krajowych.
5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych, tj. bezrobotnych pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat wynosi 578 osób, tj. 37,0%. Wskaźnik ten jest jednym z najniższych w województwie, gdzie udział tej grupy wynosi 50,5% a w kraju 52,4%.
6. Wskaźnikiem jest również wskaźnik osób wykluczonych społecznie, tj. osób pozostających bez pracy dłużej niż 24 miesiące. W województwie małopolskim udział tej grupy osób stanowi 24,7% a w powiecie suskim 11,4%.
7. Struktura bezrobotnych według posiadanego stażu pracy przed zarejestrowaniem się wskazuje, że największą grupę osób zarejestrowanych stanowią osoby posiadające doświadczenie od 1 do 5 lat. Grupa ta liczy 427 osób, a jej udział w ogóle populacji bezrobotnych wynosi 27,4%. Wskaźnikiem jest również to, że udział osób bez doświadczenia lub z doświadczeniem zawodowym do 1 roku stale zmniejsza się i obecnie wynosi 30,6% wobec 32,2% w roku 2017.
8. Na koniec 2018 r. w rejestrze PUP znajdowało się 1445 osób z ustalonym profilem pomocy, z czego 9 osób (0,6%) w pierwszym profilu pomocy, 763 osoby (48,9%) w drugim profilu pomocy a 673 osoby (43,1%) w trzecim.
9. W art. 49 ustawy wyszczególnione zostały grupy osób uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Na koniec 2018 r. status ten posiadało 1350 osób, tj. 86,5% (o 0,7% więcej niż w 2017r.).
10. Zdecydowana większość bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu to nadal osoby, które wcześniej pracowały zawodowo. W końcu grudnia 2018 r. zbiorowość ta liczyła 1335 osób (85,6% ogółu zarejestrowanych) wobec 1327 osób w grudniu 2017r. (84,0% ogółu). W grupie tej 62 osoby (4,0%) utraciło pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy (97 osób tj. 6,1% w 2017r.).
11. Osoby bez prawa do zasiłku stanowiły w 2018r. 78,8%, wobec 81,9% w 2017r.

2. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu

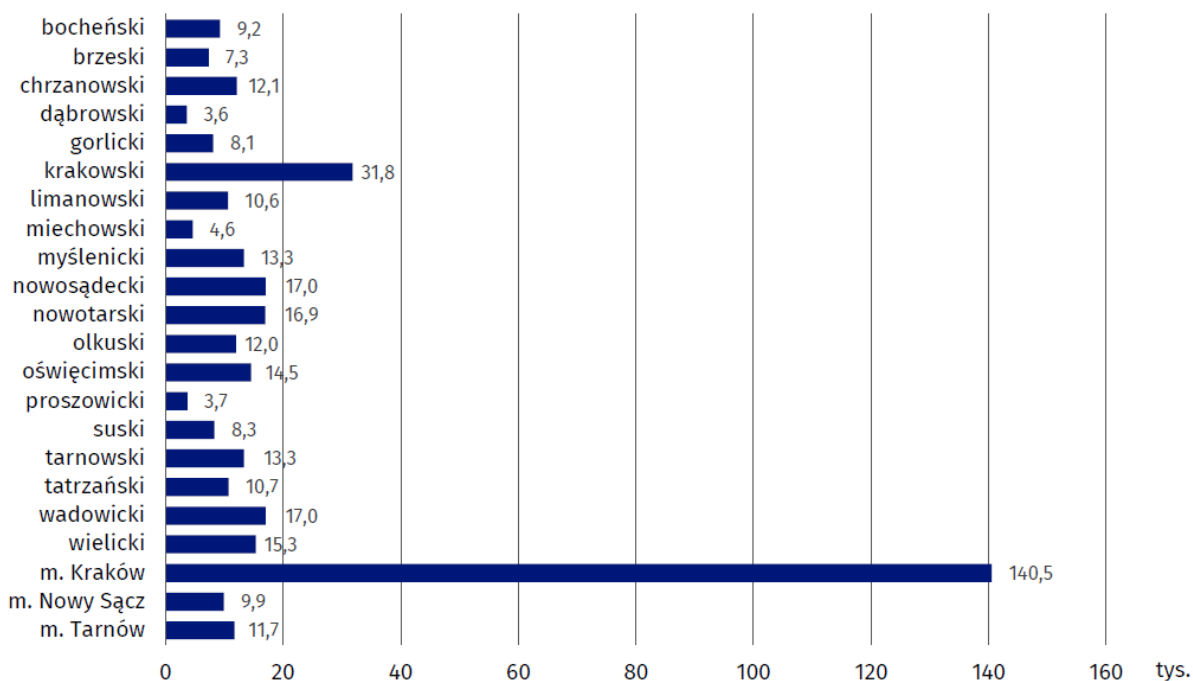
Ludność powiatu suskiego na koniec roku 2017 wyniosła 84 317 osób co stanowiło 2,5% populacji województwa małopolskiego. Liczba osób w wieku:

- przedprodukcyjnym wynosi - 16 827 (2,6 gdy województwo =100),
- produkcyjnym - 52 118 (2,5),
- poprodukcyjnym - 15 372 (2,3).

Wg danych w rejestrze REGON w powiecie suskim na koniec 2018 roku (bez osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwo rolne) zarejestrowanych było 8320 podmiotów gospodarczych (wzrost o 3% w stosunku do roku 2017), z czego 6834 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Poniższy wykres przedstawia ilość podmiotów gospodarki narodowej w województwie małopolskim z podziałem na powiaty.

Wykres nr 9. Podmioty gospodarki narodowej wg powiatów na dzień 31.12.2018r.

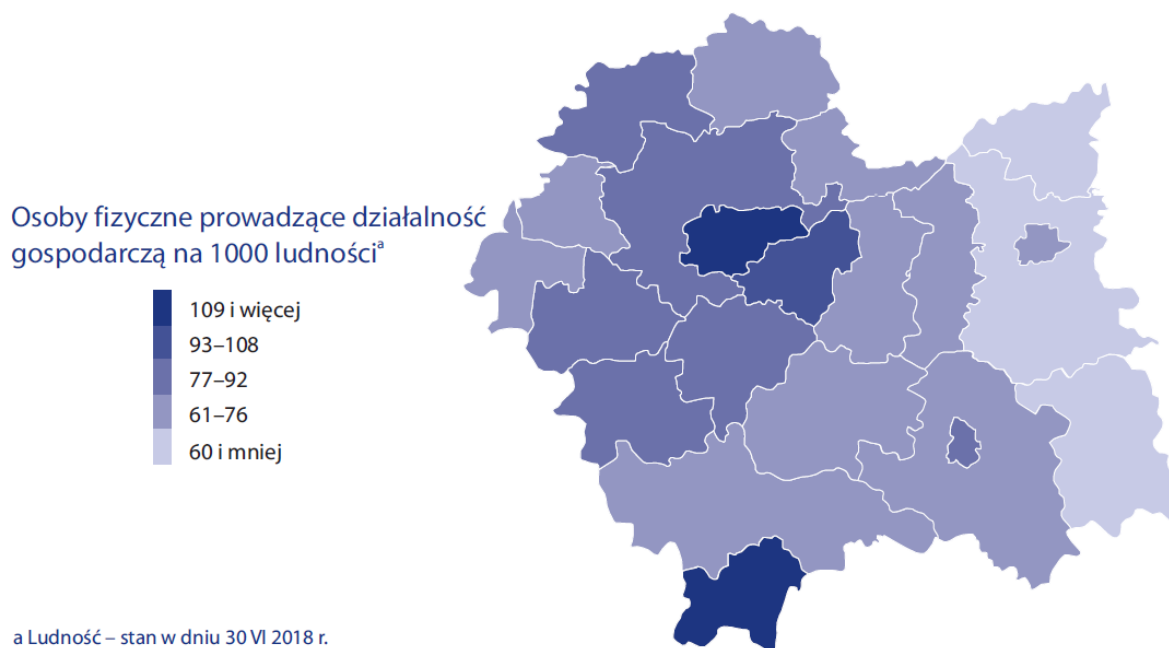

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

W skali roku wzrosła liczba podmiotów gospodarczych we wszystkich podregionach i powiatach województwa. Kraków będący stolicą województwa małopolskiego jest nadal najatrakcyjniejszym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej, głównie ze względu na kapitał ludzki, rozbudowaną infrastrukturę, rozwinięty sektor usług dla biznesu, potencjał demograficzny oraz zaplecze naukowo-badawcze, jednak wzrost liczby podmiotów wystąpił w całym regionie.

O poziomie przedsiębiorczości świadczy liczba podmiotów na 1000 ludności zamieszkałej na danym terenie. Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości w roku 2018 odnotowano w Krakowie (183) a najniższy w powiecie dąbrowskim (61) przy średniej wojewódzkiej 115.

Wykres 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności.

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

Jeżeli chodzi o rozkład podmiotów gospodarczych w obrębie powiatu to jest on nierównomierny.

Największa koncentracja podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1km² obserwowana jest w gminie Sucha Beskidzka. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w gminie miejsko-wiejskiej Maków Podhalański.

Tabela nr 8. Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na gminy w 2015/2017r.

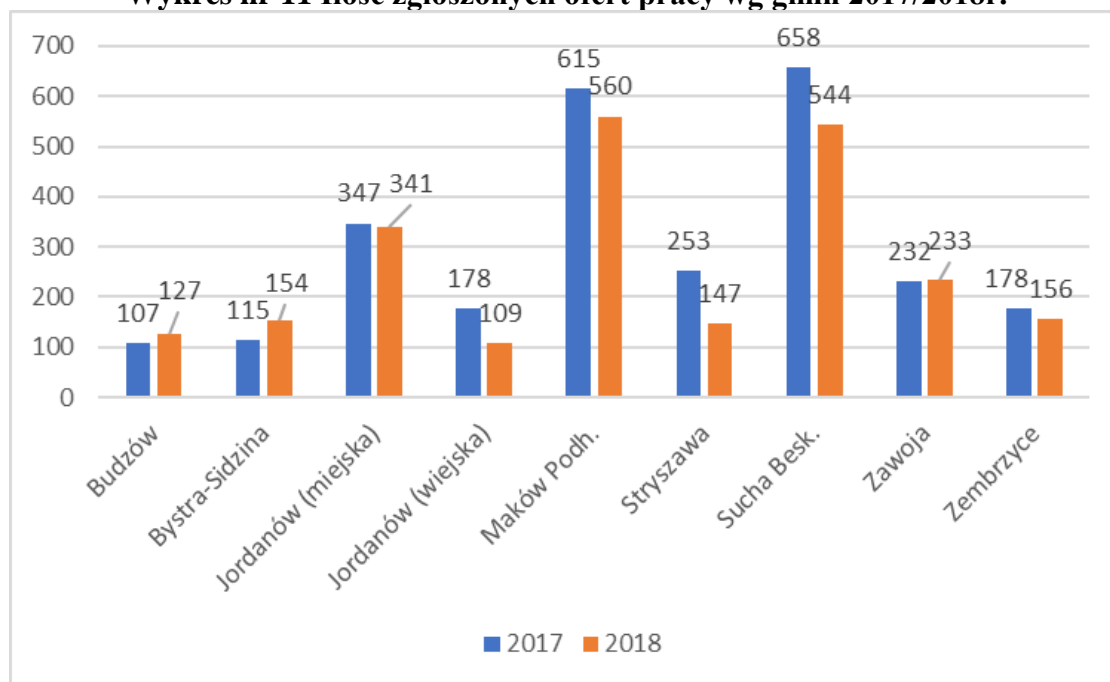
Lp.	Wyszczególnienie	2015	2017	Dynamika 4/3*100
1	2	3	4	5
1.	Jordanów miasto	600	660	110,0
2.	Sucha Beskidzka	1302	1326	101,8
3.	Budzów	631	650	103,0
4.	Bystra-Sidzina	548	569	103,8
5.	Jordanów g.wiejska	826	872	105,6
6.	Maków Podh.	1820	1864	102,4
7.	Stryżawa	796	821	103,1
8.	Zawoja	817	829	101,5
9.	Zembrzyce	472	470	99,6
	Powiat	7812	8061	103,2

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

Powyższe ma swoje odzwierciedlenie m. in. w zgłaszanych do tut. urzędu ofertach pracy.

W 2018r. z pośród ogółu 2471 ofert pracy 2371 (tj. 96%) pochodziło od pracodawców mających siedzibę lub prowadzących działalność na terenie powiatu suskiego. Najwięcej ofert pracy pochodziło z gmin Maków Podhalański i Sucha Beskidzka (odpowiednio 560 i 544).

Wykres nr 11 Ilość zgłoszonych ofert pracy wg gmin 2017/2018r.

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Z spośród 2471 zgłoszonych ofert pracy w 447 przypadkach (tj. 18%) pracodawcy jako konieczny warunek zatrudnienia określili wymagane od kandydatów uprawnienia lub umiejętności.

Do najczęściej występujących należały uprawnienia:

- na przewóz rzeczy,
- na przewóz osób,
- prawo jazdy kat. C+E,
- prawo jazdy kat. C
- pilarza,
- koparko-ładowarki wszystkie typu kl. III,
- prawo jazdy kat. D,
- MIG/MAG,
- HDS,
- do kierowania wózkami jezdniowymi.

Natomiast jako najważniejsze umiejętności pracodawcy wskazywali na:

- prawo jazdy kat. B,
- obsługa kasy fiskalnej,
- obsługa komputera,
- czytanie rysunków technicznych,
- obsługa maszyn stolarskich,
- znajomość programów CAD/CAM
- znajomość języków obcych.

Na terenie powiatu suskiego przeważają mikro podmioty (zatrudniające do 9 pracowników) i małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 - 49 pracowników). Przedsiębiorstwa które zatrudniają powyżej 50 pracowników stanowią 0,56% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według klasy wielkości podmiotów w powiecie suskim w latach 2015 do 2017 ilustruje tabela nr 9.

Tabela nr 9. Podmioty gospodarcze w zarejestrowane w systemie Regon w powiecie suskim wg wielkości w latach 2015 do 2017

lata	ogółem	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999
2017	8061	7768	244	45	4
2016	7947	7638	260	45	4
2015	7812	7504	257	47	4

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

W roku 2018, w ramach pośrednictwa pracy krajowego pośrednicy pracy tut. PUP pozyskali lub przyjęli do realizacji 2471 ofert pracy, tj. o 11,8% mniej niż w 2017r.

W tym samym okresie pracę podjęło 1712 osób, tj. o 13,7% mniej niż w 2017r., z czego 949 osób za pośrednictwem urzędu. Wskaźnik skierowanych do pracy za pośrednictwem PUP do ogółu podjęć pracy spadł do poziomu 55,4% i był niższy o 11,1% niż w poprzednim roku.

W poniższej tabeli przedstawiono podział pozyskanych ofert pracy wg poszczególnych rodzajów działalności.

Tabela nr 10. Oferty pracy z poszczególnych rodzajów działalności.

Lp.	Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba ofert pracy 2017/2018	Udział % 2017/2018
1	2	3	4
1.	Przetwórstwo przemysłowe	924/796	32,9/32,1
2.	Handel i naprawa	509/379	18,1/15,3
3.	Budownictwo	374/374	13,3/15,1
4.	Administracja publiczna	208/153	7,4/6,1
5.	Transport i gospodarka magazynowa	91/107	3,2/4,3
6.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	106/106	3,8/4,3
7.	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	113/91	4,0/3,7
8.	Edukacja	116/76	4,1/3,1
9.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21/22	0,7/0,9
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	52/67	1,8/2,7
11.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz, wodę, gospodarka ściekowa	21/16	0,7/0,6
12.	Pozostała działalność	96/263	3,4/10,8
13.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	32/22	1,1/0,9
	Ogółem	2804/2477	100/100

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Analizując procentowy udział pozyskanych ofert pracy z poszczególnych rodzajów działalności można zauważyć, iż w dalszym ciągu cztery rodzaje działalności gospodarczej przysparzają najwięcej ofert pracy. Są to: przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawa, administracja publiczna i budownictwo. Ilość ofert z powyższych działów stanowiła 71,7% wszystkich ofert pracy.

Zauważyć należy, że wśród czterech największych działów udział zgłoszonych ofert pracy w ogóle ofert wzrósł w trzech a zmniejszył się tylko w jednym, tj. Budownictwo z poziomu 15,1% do 13,3%.

3. Realizacja zadań na rzecz promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu.

W 2018 roku na aktywne formy wspierania zatrudnienia bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej otrzymał środki finansowe w ramach algorytmu powiatowego w wysokości 932 848,80zł tj. o 39,5% mniej niż w roku 2017.

Wobec powyższego tutejszy urząd podjął działania dla pozyskania dodatkowych środków tak z Funduszu Pracy, jak i projektów w ramach programów PO WER i RPO WM.

W wyniku składanych dodatkowych projektów pozyskaliśmy:

- 1 966 040,31zł – na realizację projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;
- 844 510,89zł – na realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego;
- 1 735 000,00zł. – program dla młodzieży „30 –”;
- 390 500,00zł – dodatkowe środki Rezerwy Ministra i Polityki Społecznej;
- 35 200,00zł. – Program Regionalny „Konserwator”;
- 120 000,00zł. – Program Regionalny „Firma +1”;
- 237 100,00zł. – Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

Łącznie na aktywizację bezrobotnych dodatkowo pozyskaliśmy 5 328 351,00zł., tj. o 571% więcej w stosunku do otrzymanych środków finansowych w ramach algorytmu.

Razem na formy aktywizacyjne tut. PUP miał w 2018 roku do dyspozycji 6 261 200zł, tj. o 19% mniej niż w 2017r., a wskaźnik na 1 osobę (liczony jako stosunek posiadanych środków do stanu osób bezrobotnych na koniec ubiegłego roku i ich napływu w roku 2018) wyniósł w 2018r. – 1 300,00zł wobec 1 358,00zł w roku 2017r.

Realizacja planu finansowego w minionym roku wyniosła 6 092 277,06 tj. 97,3%.

Na niewykorzystanie wszystkich środków w dyspozycji tut. Urzędu Pracy miały wpływ:

- niespełnianie warunków dokonywania zwrotu refundacji w ramach zawartych umów, w szczególności refundacji części kosztów ZUS,
- nieobsadzenie wakatów powstałych na skutek rotacji pracowników w ramach zawartych umów,
- niezłożenie wniosków przez pracodawców o refundację kosztów ZUS w terminie,
- trudne do osiągnięcia wskaźniki realizowanych projektów,
- tańszy koszt zakupu szkoleń zawodowych.

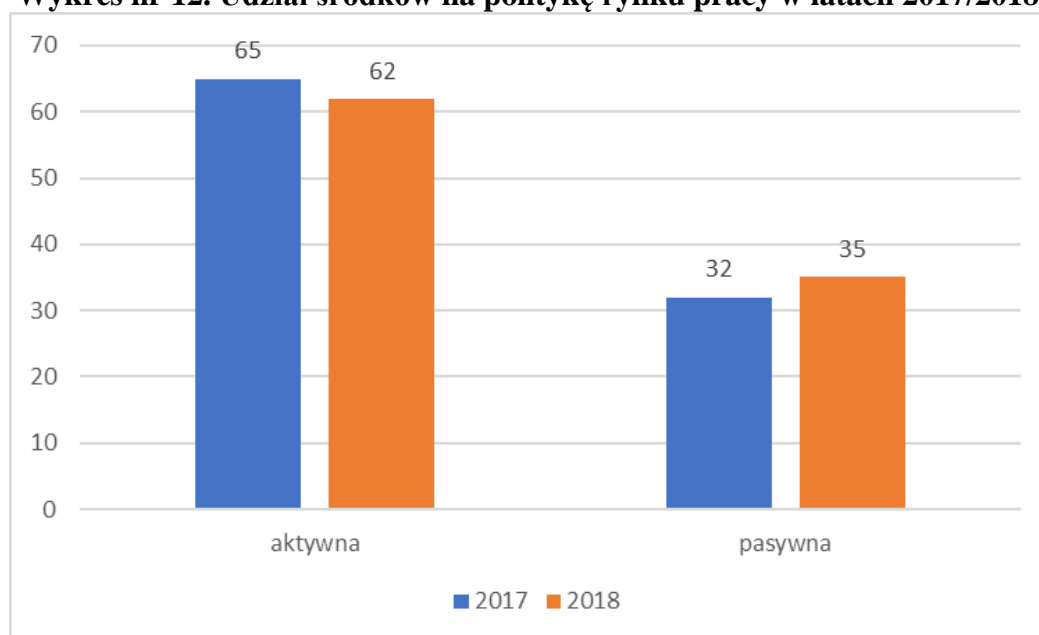
W 2018 roku środki ogółem, którymi dysponował urząd wyniosły 9 822 050,96zł, tj. 19%% mniej niż w 2017 roku.

Tabela nr 11. Wykonanie dostępnych środków z podziałem na poszczególne zadania zrealizowane w 2018 i 2017r.

L.p.	Wyszczególnienie	Rok 2017		Rok 2018		dynamika
		PLN	%	PLN	%	
1	2	3	4	5	6	7
1.	zasiłki dla bezrobotnych i dodatki	3 748 459,00 zł	31,93	3 437 872,00 zł	35,00	91,71
2.	programy na rzecz promocji	7 617 528,00 zł	64,88	6 092 277,00 zł	62,03	79,98
3.	koszty systemu informatycznego	120 087,00 zł	1,02	55 717,81 zł	0,57	46,40
4.	koszty wezwań zawiadomień,	51 246,00 zł	0,44	52 887,81 zł	0,54	103,20
5.	dodatki do wynagrodzeń pracowników	71 333,00 zł	0,61	79 842,00 zł	0,81	111,93
6.	informacja zawodowa, poradnictwo i pośrednictwo	10 377,00 zł	0,09	3 342,38 zł	0,03	32,21
7.	koszty pośrednie projektów	91 911,00 zł	0,78	86 766,96 zł	0,88	94,40
8.	koszty szkolenia kadry	29 671,00 zł	0,25	13 345,00 zł	0,14	44,98
	ogółem	11 740 612,00 zł	100,00	9 822 050,96 zł	100,00	83,6

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 12. Udział środków na politykę rynku pracy w latach 2017/2018.

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Powyższe dane wskazują, iż relacja środków finansowych wydatkowanych na aktywną i pasywną politykę rynku pracy, nieznacznie zmieniła się na niekorzyść aktywnej polityki, której udział zmniejszył się o 3%.

Tabela nr 12. Realizacja zadań w zakresie aktywizacji bezrobotnych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

	REALIZACJA FPI EFS	2017		2018		dynamika	
		PLN	osób	PLN	osób	PLN	osób
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	szkolenia	275 710,00 zł	87	209 511,19 zł	143	76,0	164,4
2.	prace interwencyjne	227 772,00 zł	58	28 686,42 zł	13	12,6	22,4
3.	staże	2 798 394,00 zł	547	1 998 811,42 zł	439	71,4	80,3
4.	refundacja ZUS	362 955,00 zł	98	241 876,90 zł	54	66,6	55,1
5.	prace społecznie- użyteczne	86 529,00 zł	94	86 377,60 zł	73	99,8	77,7
6.	roboty publiczne	136 421,00 zł	18	128 376,68 zł	10	94,1	55,6
7.	dotacje	1 215 637,00 zł	57	1 268 676,98 zł	61	104,4	107,0
7.	studia podyplomowe	7 398,00 zł	4	11 238,66 zł	3	151,9	75,0
8.	bon stażowy	15 455,00 zł	8	1 513,50 zł	1	9,8	12,5
10.	bon zasiedleniowy	131 666,00 zł	18	99 800,00 zł	13	75,8	72,2
11.	refu. do 30 roku życia	1 850 900,00 zł	223	1 689 336,75 zł	125	91,3	56,1
12.	doposażenie	48 000,00 zł	2	48 000,00 zł	2	100,0	100,0
13.	PAI	1 905,00 zł	5	- zł	0	0,0	0,0
14.	Inne (badania, k. przejazdu)	43 265,00 zł	0	18 578,50 zł	0	42,9	0,0
	Ogółem	7 202 007,00 zł	1219	5 830 784,60 zł	937	81,0	76,9

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Z tabeli nr 12 wynika, że na aktywizację zawodową osób bezrobotnych, urząd dysponował kwotą o 19% mniejszą niż w 2017r. za którą zaktywizował 937 osób bezrobotnych, tj. o 23% mniej niż w 2017r.

Analogicznie jak w poprzednich latach największym zainteresowaniem pracodawców, a także bezrobotnych, cieszyły się staże, szkolenia zawodowe, refundacje części składki ZUS oraz dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej.

W 2018r. ilość samorządów gminnych, którzy włączyli się do organizacji prac społecznie użytecznych nie zwiększyła się. Z tej formy skorzystało 6 gmin – Sucha Beskidzka, Stryszawa, Maków Podhalański, Zawoja, Zembrzyce i Budzów.

Równoległe z pośrednictwem pracy, organizacją i realizacją aktywnych form pomocy bezrobotnym i pracodawcom, tut. PUP realizował zadania z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego, spotkań aktywizacyjnych, zajęć w Klubie Pracy i opracowywania tzw. Indywidualnych Planów Działania.

W 2018 roku z wyżej wymienionych działań skorzystało:

- informacja zawodowa (indywidualna) - 260 osób
- informacja zawodowa (grupowa) - 362 osoby
- poradnictwo zawodowe (indywidualne) - 554 osoby
- poradnictwo zawodowe (grupowe) - 81 osób
- zajęcia w Klubie Pracy - 12 osób
- Indywidualne Plany Działania - 2118 osób

Ogółem z powyższych form aktywizacji skorzystało 3387 bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym osoby, które z tych form musiały korzystać wielokrotnie w zależności od potrzeb.

W dalszym ciągu efektywność instrumentów aktywizacyjnych realizowanych w samorządach i ich jednostkach, a także innych zakładkach sfery budżetowej jest krótkotrwała (w porównaniu z prywatnymi przedsiębiorcami) lecz realizowana jest ze względu na aktywizację bezrobotnych, którzy na wolnym rynku nie mieliby szans podjąć pracy.

Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych PUP w Suchej Beskidzkiej (obliczana i podawana w połowie roku za rok poprzedni przez MRPiPS) przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13. Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa 2016/2017r.

Lp.	Efektywność zatrudnieniowa	2016	2017
1	2	3	4
1.	Powiat suski	77,9	83,94
2.	Kraj	78,74	81,98
Lp.	Efektywność kosztowa	2016	2017
3.	Powiat suski	10 153	9 389
4.	Kraj	11 291	11 520

/źródło: dane MRPiPS/

W porównaniu do roku 2016 efektywność zatrudnieniowa w powiecie suskim w roku 2017 uległa poprawie o 6,04% wobec jej wzrostu w kraju o 3,24%. Nie bez znaczenia jest również to, iż efektywność kosztowa zmniejszyła się o 764zł podczas gdy w kraju zwiększyła się o 229zł.

Do podstawowych działań urzędu pracy należy pośrednictwo pracy, w tym Europejskie Pośrednictwo Pracy, tzw. EURES.

W 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej wpłynęło 597 ofert pracy od pracodawców zagranicznych na 4229 stanowisk.

Tabela nr 14. Ilość zgłoszonych ofert i stanowisk według krajów z jakich wpłynęły w 2018r.

Lp.	Państwo	Ilość zgłoszonych ofert pracy	Ilość zgłoszonych stanowisk
1	2	3	4
1.	Austria	55	119
2.	Belgia	5	12
3.	Bułgaria	2	3
4.	Czechy	16	188
5.	Chorwacja	0	0
6.	Dania	0	0
7.	Estonia	2	3
8.	Finlandia	3	9
9.	Francja	4	8
10.	Hiszpania	8	66
11.	Holandia	90	1387
12.	Irlandia	16	98
13.	Islandia	0	0
14.	Lichtenstein	0	0
15.	Litwa	0	0
16.	Łotwa	2	11
17.	Malta	2	2
18.	Niemcy	301	1076
19.	Norwegia	60	264
20.	Słowacja	5	17
21.	Słowenia	1	1
22.	Szwecja	6	193
23.	Węgry	1	1
24.	Wielka Brytania	17	471
25.	Włochy	1	300
Razem		597	4229

/źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Suchej Beskidzkiej/

Najwięcej ofert pracy wpłynęło z Niemiec - 301, Holandii – 90, Norwegii – 60 oraz Austrii - 55. Jeśli chodzi o ilość stanowisk pracy to najczęściej zostało złożonych z Holandii - 1387, Niemiec - 1076, Wielkiej Brytanii – 471 oraz Włoch - 300.

Pośrednik pracy (asystent EURES) w ramach indywidualnych kontaktów z bezrobotnymi i poszukującymi pracy udzielił :

- 241 informacji ogólnych o pracy w krajach EOG,
- 41 informacji o warunkach życia i pracy w krajach EOG,
- 51 informacji o ofertach pracy za granicą.

W powiecie suskim wciąż istnieje duże zapotrzebowanie na zatrudnianie obcokrajowców.

W ciągu całego 2018 roku zarejestrowano 869 oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom (dotyczy obywateli: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Ukrainy i Rosji).

Dla obywateli Ukrainy zarejestrowano - 786 oświadczeń, dla obywateli Gruzji – 66, dla obywateli Białorusi – 8, Mołdawii – 8 i Rosji – 1 oświadczenie. Ilość zarejestrowanych oświadczeń z podziałem na gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 15. Zarejestrowane oświadczenia wg. gminy pracodawcy:

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1	2	3
1.	Budzów	11
2.	Bystra Sidzina	107
3.	Jordanów gmina	83
4.	Jordanów miasto	241
5.	Maków Podhalański	133
6.	Stryżawa	12
7.	Sucha Beskidzka	94
8.	Zawoja	125
9.	Zembrzyce	63
	Razem	869

/źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Suchej Beskidzkiej/

Obcokrajowcy, którym powierzono pracę zatrudniani byli na ogół w sektorze przetwórstwa przemysłowego, transporcie i budownictwie. Tabela nr 16 przedstawia szczegółowy wykaz tych stanowisk wraz z liczbą wolnych miejsc.

Tabela nr 16. Stanowiska pracy na które od stycznia 2018 były zarejestrowane oświadczenia

lp.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc
1	2	3
1.	Artysta rzeźbiarz	41
2.	Brukarz, murarz - tynkarz	21
3.	Bufetowy	2
4.	Cieśla	14
5.	Cukiernik	4
6.	Dekarz	12
7.	Drwal – pilarz drzew	1
8.	Gospodarz budynku ośrodka wypoczynkowego	7
9.	Hydraulik	1
10.	Instruktor hipoterapii	1
11.	Kelner	10

1	2	3
12.	Kierowca autobusu	4
13.	Kierowca samochodu ciężarowego	75
14.	Kierowca samochodu do 3,5 t. kat. B	6
15.	Kucharz	8
16.	Lakiernik samochodowy	1
17.	Lakiernik stolarz	1
18.	Magazynier	5
19.	Masztalerz	3
20.	Monter fasad	2
21.	Monter instalacji wodno-kanalizacyjnej CO	1
22.	Monter konstrukcji aluminiowych	5
23.	Monter palet	6
24.	Murarz – tynkarz	76
25.	Operator maszyn do obróbki drewna	13
26.	Operator maszyn do produkcji mieszanek betonowych	1
27.	Pakowacz ręczny	5
28.	Pomoc kuchenna	15
29.	Pomocniczy robotnik budowlany	33
30.	Pomocniczy robotnik drogowy	2
31.	Robotnik leśny	4
32.	Pomocnik mechanika	1
33.	Pomocnik piekarza	1
34.	Pomocnik stolarza	3
35.	Pośrednik handlowy	3
36.	Pozostali ładowacze nieczystości oraz sortowacze	16
37.	Pracownik obsługi biurowej	5
38.	Stolarz	38
39.	Sprzątaczką	7
40.	Sortowacz materiałów drzewnych	124
41.	Sprzedawca	5
42.	Tartacznik	262
43.	Technik automatyk	1
44.	Tłumacz	1
45.	Tynkarz	20
45.	Zbrojarz	2
Razem		869

/źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Suchej Beskidzkiej/

W przypadku zatrudniania obcokrajowca na podstawie zezwolenia wydawanego przez wojewodę, PUP w Suchej Beskidzkiej uprzednio wydaje informację o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na oferowanym stanowisku.

Wykaz stanowisk, na które urząd nie dysponował odpowiednimi kandydatami przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 17. Wykaz stanowisk na które wydano informację

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc
1	2	3
1.	Artysta rzeźbiarz	13
2.	Cieśla	7
3.	Kasjer sprzedawca	4
4.	Kelner - recepcjonista	1

1	2	3
5.	Kierowca autobusu	1
6.	Kierowca samochodu do 3,5 t.	5
7.	Kierownik zaopatrzenia	1
8.	Kierownik magazynu	1
9.	Kierownik sklepu	1
10.	Masztalerz	2
11.	Monter konstrukcji aluminiowych	1
12.	Monter mebli	20
13.	Murarz – tynkarz	6
14.	Murarz – zbrojarz	25
15.	Nauczyciel przedmiotów artystycznych	1
16.	Operator urządzeń do produkcji wyrobów kosmetycznych	5
17.	Operator urządzeń wytwórczych mieszanek betonowych	3
18.	Pokojowa i pozostałe sprzątaczkę hotelowe	2
19.	Pomoc kuchenna	2
20.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	3
21.	Sortowacz materiałów drzewnych	133
22.	Sortowacz materiałów wtórnych	4
23.	Tartacznik	63
24.	Tynkarz	3
25.	Zaopatrzeniowiec	1
Razem		308

/źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Suchej Beskidzkiej/

Powiatowy Urząd Pracy w roku 2018 wydał 308 informacji na temat braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi. Najwięcej informacji wydano pracodawcom z terenu gminy Jordanów miasto (133). Tylko z gminy Budzów żaden z pracodawców nie był zainteresowany otrzymaniem w/w informacji.

Tabela nr 18. Informacje wg. gmin

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1	2	3
1.	Budzów	0
2.	Bystra Sidzina	32
3.	Jordanów gmina	9
4.	Jordanów miasto	133
5.	Maków Podhalański	46
6.	Stryszawa	22
7.	Sucha Beskidzka	21
8.	Zawoja	14
9.	Zembrzyce	31
Razem		308

/źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Suchej Beskidzkiej/

4. Wnioski

1. Powiat suski utrzymuje miejsce wśród powiatów z najniższą stopą bezrobocia. W obecnej sytuacji coraz **ważniejszym klientem dla służb zatrudnienia stają się pracodawcy i osoby pracujące**. Należy położyć większy nacisk na uelastycznienie i stosowanie na szerszą skalę instrumentów wypracowanych i testowanych w Małopolsce, takich jak Krajowy Fundusz Szkoleniowy czy podmiotowy system finansowania usług, dostosowując je do bieżącej sytuacji na rynku pracy.
2. **Rynek pracownika** można obserwować tylko w niektórych branżach. Dla znacznej części pracowników warunki zatrudnienia oraz wynagrodzenia nadal nie są atrakcyjne. Nie wszyscy korzystają ze wzrostu wynagrodzeń, znaczna część podwyżek wynika z podniesienia płacy minimalnej. Niska jakość oferowanych warunków jest jedną z przyczyn braku „rąk do pracy”.
3. Następuje **polaryzacja płacowa pracy**. Rynek pracy podzielony jest między nisko płatne prace niskiej jakości oraz wysoko płatne prace wysokiej jakości co zagraża stabilności zabezpieczenia społecznego. Pojawiają się problemy ubogich pracujących.
4. Od dwóch lat **stopa bezrobocia na koniec roku utrzymuje** się niemal na takim samym poziomie (2018-4,7, 2017-4,8). Świadczy to (uwzględniając sezonowość prac) o ustabilizowaniu się poziomu lokalnego bezrobocia w przedziale ok. 1500-1800 osób zarejestrowanych jako bezrobotne.
5. Na koniec 2015r. w powiecie suskim zarejestrowanych było 2601 osób bezrobotnych. Obsługiwało je 34 pracowników zatrudnionych w tut. urzędzie. W ciągu trzech lat liczba osób zarejestrowanych zmniejszyła się do poziomu 1560 a liczba pracowników zmalała do 28. Na koniec sprawozdanego roku **na jednego pośrednika przypadało 312** osób bezrobotnych, **na doradcę zawodowego 520** a pracownika kluczowego 120.
6. Wskaźnik bezrobocia w miesiącu czerwcu ubiegłego roku osiągnął najniższy poziom w historii, tj. 4,3 to jednak **86% osób pozostających w rejestrze to osoby zaliczane do tzw. grupy osób w szczególnej sytuacji** na rynku pracy. To osoby najbardziej oddalone od rynku pracy, których przywrócenie na rynek pracy jest najtrudniejsze i wymaga zastosowania wielu form.
7. Wspólnym mianownikiem wszystkich form wsparcia jest **dążenie do uzyskania trwałego zatrudnienia** przez osoby bezrobotne, zaś w przypadku braku możliwości jego uzyskania – ułatwienie osobom bezrobotnym podjęcia zatrudnienia krótkotrwałego, które w konsekwencji zwiększy szanse tych osób na podjęcie trwałego zatrudnienia w przyszłości.
8. **Osoby długotrwale bezrobotne** bez intensywnej pomocy, także innych instytucji (ośrodków pomocy społecznej, jednostek samorządu terytorialnego) nie powrócą szybko na otwarty rynek pracy. Dlatego rola urzędu w procesie przywracania osób bezrobotnych na rynek pracy powinna być tym większa, im trudniej te osoby doprowadzić do zatrudnienia.
9. Zmieniająca się sytuacja na rynku pracy wymusza konieczność podejmowania nowych działań, przede wszystkim w kontekście **zwiększenia podaży pracy** i ułatwienia dostępności do niej a także poprawy jej jakości.
10. **Wzrasta liczba zarejestrowanych oświadczeń** o powierzeniu pracy cudzoziemcowi oraz opinii o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych w celu otrzymania zezwolenia na pracę dla cudzoziemca.
11. Dużym obciążeniem dla urzędu jest fakt, iż **algorytm powiatowy** z roku na rok ulega zmniejszeniu (z poziomu 3 243 524 w roku 2016 do 932 848 w 2018r., tj. spadek o 71%) co pociąga za sobą konieczność zwiększenia nakładów pracy mającej na celu pozyskanie, efektywne wydanie i rozliczenie dodatkowych środków.

12. **Struktura osób bezrobotnych**, choć nadal wymaga żmudnej pracy, w porównaniu z danymi krajowymi jest korzystna, (udział osób do 30 roku życia w powiecie wyniósł - 36,8 a w kraju – 26, natomiast osób długotrwale bezrobotnych odpowiednio – 37 i 52,4).
13. **Niski poziom świadczeń aktywizacyjnych** wypłacanych za aktywność np. dodatki aktywizacyjne czy stypendia za podjęcie stażu lub szkolenia. W polityce społecznej dominuje obecnie kierunek na rozszerzanie świadczeń pieniężnych na nie rozwój usług społecznych za którymi podążają świadczenia. W wyniku czego wydatki społeczne będą wzrastać a publiczne placówki usług społecznych – biednieć, dostarczając coraz niższej jakości świadczeń.

Sucha Beskidzka, dnia 01.03.2019r.

Sporządził:

1. Agnieszka Laskoś
2. Rafał Wróbel

Zatwierdził: